

**МІНІСТЕРСТВО ВНУТРІШНІХ СПРАВ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ВНУТРІШНІХ СПРАВ
Кафедра криміналістики та судової медицини**

ЗАТВЕРДЖУЮ

Перший проректор НАВС

полковник поліції

Станіслав ГУСАРЄВ

**РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ДОМЕДИЧНА ПІДГОТОВКА**

Статус дисципліни – вибіркова
Рівень вищої освіти – перший
Ступінь вищої освіти – бакалавр
Галузь знань – право (08)
Спеціальність – право (081)
Освітня програма – право
Форми здобуття вищої освіти – денна
Мова навчання – українська
Форма підсумкового контролю – залік

Розробники:

Олена Чуприна - професор кафедри криміналістики та судової медицини Національної академії внутрішніх справ, кандидат медичних наук, доцент.

Ольга Несен - професор кафедри криміналістики та судової медицини Національної академії внутрішніх справ, кандидат медичних наук, доцент

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри криміналістики та судової медицини

Протокол від 8 грудня 2022 року, протокол № 2.

Завідувач кафедри **Наталія КОНОНЕНКО**

Схвалено науково-методичною радою НАВС

Протокол від 21 грудня 2022 року, протокол № 4.

Голова науково-методичної ради **Станіслав ГУСАРЄВ**

1. Загальні відомості про навчальну дисципліну

Предметом вивчення навчальної дисципліни «Домедична підготовка» є організація та методика проведення комплексу термінових заходів, спрямованих на припинення дії фактора (джерела) ураження, усунення явищ, що загрожують життю, полегшення страждань і підготовку потерпілого для відправлення до лікувально-профілактичного закладу, що вживаються в разі травм, нещасних випадків і раптових захворювань в умовах мирного часу та воєнного стану.

Мета й завдання навчальної дисципліни

Метою викладання навчальної дисципліни «Домедична підготовка» є підготовка висококваліфікованих та конкурентоспроможних фахівців, що широко ерудовані в галузі право та здатні застосовувати знання у практичних ситуаціях і працювати в команді, а також засвоєння здобувачами вищої освіти нормативно-правових положень та алгоритмів надання домедичної допомоги при різноманітних травмах та гострих захворюваннях, оволодіння навичками проведення елементарної серцево-легеневої реанімації, зупинки кровотеч, іммобілізації та десмургії в умовах мирного часу та воєнного стану.

Основними завданнями вивчення дисципліни «Домедична підготовка» є:

- ознайомлення з досягненнями, завданнями та нормативно-правовими положеннями домедичної допомоги в умовах мирного часу та воєнного стану;
- ознайомлення з основними сучасними школами, напрямками, концепціями домедичної підготовки;
- набуття навичок практичної діяльності при наданні домедичної допомоги для забезпеченні прав і свобод громадян щодо життя та здоров'я, гарантованих Конституцією України в умовах мирного часу та військового стану;
- формування у здобувачів вищої освіти навичок аналітичного мислення,
- виховання критичного та неупередженого ставлення до громадян, які з особистих, економічних, соціальних причин або внаслідок надзвичайних ситуацій потребують домедичної допомоги;
- формування знань про обставини, за яких необхідно обов'язково надавати домедичну допомогу;
- формування вмінь щодо алгоритмів домедичної допомоги особам, які постраждали внаслідок бойових дій, правопорушень, нещасних випадків, а також особам, які опинилися в безпорадному стані або стані, небезпечному для їхнього життя чи здоров'я;
- здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у галузі права або у процесі навчання, що передбачає застосування правових доктрин та принципів і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

Пререквізити: «Конституційне право», «Теорія держави та права», «Юридична логіка», «Особиста безпека працівника», «Тактико-спеціальна підготовка».

Постреквізити: «Судова медицина та судова психіатрія».

Програмні компетентності

Інтегральна компетентність: здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі у галузі правничої діяльності.

Загальні компетентності:

ЗК2. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях;

ЗК3. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності:

СК8. Здатність застосовувати правові принципи та доктрини;

СК16. Здатність до логічного, критичного і системного аналізу документів, розуміння їх правового характеру і значення.

Результати навчання:

РН16. Працювати в команді, забезпечуючи виконання усіх завдань команди;

РН22. Надавати консультації щодо можливих способів захисту прав та інтересів клієнтів у різних правових ситуаціях.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми здобувачі вищої освіти повинні:

знати:

- предмет та характер професійної діяльності, природу етичних стандартів та здатність діяти на їх основі;
- базові основи домедичної допомоги та її обсяги в умовах мирного та воєнного стану, юридичні та психологічні аспекти надання домедичної допомоги в різних умовах;
- алгоритми надання домедичної допомоги в умовах мирного та воєнного стану;
- правила збереження навколишнього середовища;
- загальні питання з анатомічної будови тіла, систем організму людини та їх фізіологічних функцій;
- прийоми надання домедичної допомоги при різних видах ушкоджень, невідкладних станах та нещасних випадках;
- основні процедури по догляду за постраждалими;
- основні способи транспортування постраждалих;
- основні принципи організації і тактики роботи медичної служби в умовах мирного та воєнного стану, при надзвичайних ситуаціях та на етапах евакуації постраждалих із місця події;
- правові положення рівних можливостей та гендерні проблеми.

вміти:

- розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у процесі навчання, що передбачає застосування правових доктрин та принципів і характеризується комплексністю та невизначеністю умов;
- абстрактно, логічно та критично мислити, аналізувати і синтезувати;
- застосовувати знання в професійній діяльності у стандартних та окремих нестандартних ситуаціях;
- планувати і організовувати свою професійну діяльність;
- спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово, добре володіти правничою термінологією;
- грамотно і точно формулювати та висловлювати свої позиції, належним чином їх обґрунтовувати, брати участь в аргументованій професійній дискусії;
- вчитися і оволодівати сучасними знаннями;
- бути критичним і самокритичним, визнавати та виправляти власні помилки;
- працювати самостійно, проявляти добросовісність, дисциплінованість, пунктуальність та відповідальність, а також працювати у команді колег за фахом;
- приймати неупереджені і мотивовані рішення, визначати інтереси і мотиви поведінки інших осіб, примирювати сторони з протилежними інтересами;
- надавати кваліфіковану домедичну допомогу в умовах мирного часу та воєнного стану під час надзвичайних ситуацій, потенційних небезпек для життя і здоров'я людей.

2. Структура навчальної дисципліни

Найменування показників	Характеристика навчальної дисципліни		
	денна форма здобуття вищої освіти		заочна форма здобуття вищої освіти
	д/б	с/ф	с/ф
Кількість кредитів ECTS– 3	Рік підготовки		
	1-й	1-й	1-й
	Семестр		
	2-й	2-й	2-й
Загальна кількість годин – 90	Лекції		
	2 год.	2 год.	2 год.
	Семінарські		
	14 год.	14 год.	0 год.
	Практичні		
	32 год.	32 год.	14 год.
	Самостійна робота		
	42 год.	42 год.	74 год.

3. Тематичний план

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин денна форма навчання					Кількість годин заочна форма навчання					
	у тому числі					у тому числі					
	усього	лекції	сем. заняття	пр. заняття	сам. роб.	усього	лекції	сем. заняття	пр. заняття	сам. роб.	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	
Тема 1. Нормативно-правові основи надання домедичної допомоги	6	2				4	10	2			10
Тема 2. Поняття про тактичну медицину. Засоби індивідуального медичного оснащення (АМВІ)	12		4			8	8				8
Тема 3. Огляд та переміщення постраждалого в умовах мирного часу та воєнного стану	8			4	4		8		2		6
Тема 4. Домедична допомога при термінальних станах з основами реанімації	12		2	6	4		12		4		8
Тема 5. Домедична допомога при кровотечах з основами десмургії	10			6	4		10		4		6

Тема 6. Домедична допомога при травмах та пораненнях. Транспортна іммобілізація	10			6	4	10				10
Тема 7. Домедична допомога при ушкодженнях екогенними чинниками навколишнього середовища	8			4	4	8				8
Тема 8. Домедична допомога при невідкладних станах різноманітних соматичних захворювань	10			6	4	10			4	6
Тема 9. Використання спеціальних медичних знань у правоохоронній діяльності	14		8		6	14				14
Усього годин з дисципліни	90	2	14	32	42	90	2	-	14	74
Підсумковий контроль - ЗАЛІК										

4. Плани навчальних занять за видами

Тема 1. Нормативно-правові основи надання домедичної допомоги.

лекційне заняття – 2 години

1. Нормативно-правові основи надання домедичної допомоги співробітниками Національної поліції України.
2. Алгоритми надання допомоги залежно від важкості стану постраждалого та наявності в нього небезпечних для життя ушкоджень.
3. Правила проведення огляду місця події. Використання аптечок та засобів індивідуального захисту під час надання домедичної допомоги.

4. Екстрені служби та особливості їх виклику. Дії поліцейського в разі масових травм, сортування постраждалих.

Тема 2. Поняття про тактичну медицину. Засоби індивідуального медичного оснащення (АМВІ).

семінарське заняття – 4 години

1. Поняття про тактичну медицину. Причини загибелі при травмі.
2. Зони та обсяг надання домедичної допомоги в бойових умовах.
3. Засоби індивідуального медичного оснащення та їх правила використання.
4. Медична укладка, аптечка медична військова індивідуальна: призначення, комплектація.
5. Принципи надання допомоги у тактичних умовах.
6. Надання домедичної допомоги під вогнем (у секторі обстрілу).
7. Надання домедичної допомоги на полі бою (у секторі укриття).
8. Надання домедичної допомоги в зоні евакуації.

Тема 3. Огляд та переміщення постраждалого в умовах мирного часу та воєнного стану.

практичне заняття – 4 години

1. Експрес-опитування за навчальних питань за темою заняття:
 - Послідовність проведення первинного огляду постраждалого.
 - Сучасні вимоги до проведення екстреної евакуації постраждалого. Положення постраждалого під час транспортування.
 - Способи відтягуванні пораненого в укриття та винесення пораненого з сектору обстрілу. Устаткування для відтягування (переміщення) пораненого.
2. Вирішення та обговорення ситуаційних завдань.
3. Відпрацювання ситуаційних завдань на робочих місцях.
4. Перегляд та аналіз практичних відео фрагментів щодо надання домедичної допомоги.
5. Вирішення тестових завдань.

Тема 4. Домедична допомога при термінальних станах з основами реанімації.

семінарське заняття – 2 години

1. Загальне уявлення про смерть. Характеристика термінального стану, клінічної та біологічної смертей.
2. Поняття серцево-легеневої реанімації, її загальні правила.
3. Особливості проведення серцево-легеневої реанімації в немовлят і дітей.

4. Методика проведення серцево-легеневої реанімації з використанням зовнішнього автоматичного дефібрилятора.

практичне заняття – 6 годин

1. Експрес-опитування за навчальних питань за темою заняття.
2. Вирішення та обговорення ситуаційних завдань.
3. Відпрацювання ситуаційних завдань на робочих місцях.
4. Перегляд та аналіз практичних відео фрагментів щодо надання домедичної допомоги.
5. Вирішення тестових завдань.

Тема 5. Домедична допомога при кровотечах з основами десмургії.

практичне заняття – 6 годин

1. Експрес-опитування за навчальних питань за темою заняття.
 - Визначення, класифікація та характеристика кровотеч.
 - Способи зупинки кровотеч. Домедична допомога в разі зовнішньої та внутрішньої кровотеч.
 - Поняття десмургії. Основні правила накладання пов'язок.
2. Вирішення та обговорення ситуаційних завдань.
3. Відпрацювання ситуаційних завдань на робочих місцях.
4. Перегляд та аналіз практичних відео фрагментів щодо надання домедичної допомоги.
5. Вирішення тестових завдань.

Тема 6. Домедична допомога при травмах та пораненнях. Транспортна іммобілізація.

практичне заняття – 6 годин

1. Експрес-опитування за навчальних питань за темою заняття.
 - Поняття травм та їх класифікація.
 - Механічна травма. Домедична допомога в разі травматичного шоку.
 - Види ушкоджень кісток. Поняття переломів, їх ознаки та класифікація. Домедична допомога в разі переломів різної локалізації.
 - Надання домедичної допомоги в разі травмування голови, грудей та живота.
 - Надання домедичної допомоги в разі травматичної ампутації кінцівки та тривалого позиційного стискання м'яких тканин.
2. Вирішення та обговорення ситуаційних завдань.
3. Відпрацювання ситуаційних завдань на робочих місцях.
4. Перегляд та аналіз практичних відео фрагментів щодо надання домедичної допомоги.

5. Вирішення тестових завдань.

Тема 7. Домедична допомога при ушкодженнях екогенними чинниками навколишнього середовища.

практичне заняття – 4 години

1. Експрес-опитування за навчальних питань за темою заняття.

- Ознаки та механізм впливу на тіло людини крайніх температур, заходи домедичної допомоги.
- Домедична допомога в разі ураження електричним струмом та утоплення.
- Поняття про отрути й отруєння. Домедична допомога в разі ураження сильнодіючими отруйними речовинами.
- Домедична допомога в разі отруєння продуктами рослинного й тваринного походження.

2. Вирішення та обговорення ситуаційних завдань.

3. Відпрацювання ситуаційних завдань на робочих місцях.

4. Перегляд та аналіз практичних відео фрагментів щодо надання домедичної допомоги.

5. Вирішення тестових завдань.

Тема 8. Домедична допомога при невідкладних станах різноманітних соматичних захворювань.

практичне заняття – 6 годин

1. Експрес-опитування за навчальних питань за темою заняття.

- Основні ознаки гострих захворювань органів серцево-судинної та дихальної систем. Домедична допомога в разі їх виникнення.
- Клінічні ознаки й алгоритми надання домедичної допомоги в разі судомних нападів (епілепсії), коматозних станів цукрового діабету.
- Захворювання, означені поняттям «гострий живіт»: причини прояви, домедична допомога.
- Невідкладні стани в акушерстві. Транспортування вагітних. Фізіологія, передвісники, етапи та механізм пологів.

2. Вирішення та обговорення ситуаційних завдань.

3. Відпрацювання ситуаційних завдань на робочих місцях.

4. Перегляд та аналіз практичних відео фрагментів щодо надання домедичної допомоги.

5. Вирішення тестових завдань.

Тема 9. Використання спеціальних медичних знань у правоохоронній діяльності.

1. Визначення поняття смерті.
2. Достовірні ознаки смерті.
3. Огляд трупа на місці його виявлення.
4. Ранні та пізні трупні зміни.
5. Ознаки тяжких тілесних ушкоджень.
6. Ознаки тілесних ушкоджень середнього ступеня тяжкості.
7. Ознаки легких тілесних ушкоджень.
8. Концепція розвитку охорони психічного здоров'я в Україні.
9. Загальні поняття про психічні захворювання.
10. Основні симптоми та синдроми психічних розладів.
11. Характерні ознаки хронічних психічних захворювань.
12. Характерні ознаки тимчасових та набутих психічних розладів.
13. Характерні ознаки поведінки осіб з вродженим та старечим недоумством.

5. Завдання для самостійної роботи

До завдань для самостійної роботи у формі тестового контролю здобувачі вищої освіти можуть отримати доступ на сайті НАВС у розділі «Дистанційні курси» за посиланням: <https://dn.naiu.kiev.ua/login/index.php> за допомогою індивідуального логіну і паролю.

6. Методи навчання

Методи навчання

- **Словесні**

Розповідь-пояснення використовується під час навчання здобувачів протягом лекції. За метою виділяються такі види розповіді: розповідь-вступ, розповідь-повість, розповідь-висновок. Ефективність зазначеного методу залежить головним чином від уміння викладача розповідати, доступності інформації, від поєднання його з іншими методами навчання.

Бесіда – це діалог між викладачем та здобувачем вищої освіти, який дає можливість за допомогою цілеспрямованих і вміло сформульованих питань спрямувати здобувачів на активізацію отриманих знань. Саме за допомогою їх викладач активізує діяльність здобувачів, ставлячи їм запитання для роздумів, розв'язання проблемної ситуації.

Лекція слугує для пояснення теми; її типовими ознаками, є тривалість запису плану та рекомендованої літератури, введення та характеристика нових понять, розкриття та деталізація матеріалу, завершальні висновки викладача, відповіді на запитання.

- **Наочні методи**

Ілюстрація – допоміжний метод при словесному методі, її значення полягає в яскравішому викладенні та демонстрації власної думки.

Демонстрація характеризується рухомістю засобу демонстрування, наприклад, демонстрація навчальних фільмів.

- **Практичні методи:** відпрацювання технік домедичної допомоги. Ці методи не несуть нової навчально-пізнавальної інформації, а слугують лише для закріплення, формування практичних умінь при застосуванні раніше набутих знань.

- **Навчальна робота під керівництвом викладача** – самостійна робота. До неї належать написання рефератів, самостійні письмові роботи, контрольні роботи, написання тестів.

- **Рольова гра:**

пояснення фабули (змісту й умов гри); підготовка дійових осіб для виконання своїх ролей; підготовка учнів-рятівників.

7. Форми та методи контролю, критерії оцінювання результатів навчання

Поточний контроль – усний (у вигляді індивідуального або групового опитування, аналізу ділових ситуацій, ділових ігор) або письмовий (у вигляді контрольної роботи, тестів). Форми поточного контролю з кожної теми визначає викладач.

Підсумковий контроль проводиться у формі екзамену після закінчення вивчення навчальної дисципліни. Структура білета передбачає два теоретичні питання та ситуаційне завдання. Екзамен проводиться з відпрацюванням ситуаційного завдання з використанням можливостей навчально-тренувальних полігонів за місцем дислокації навчальних підрозділів.

Методи контролю. Поточний контроль здійснюється шляхом оцінювання усних відповідей щодо проблем для обговорення, передбачених планом семінарських занять, а також шляхом: проведення експрес-опитувань, тестування, підготовки доповідей і рефератів. При оцінюванні враховується глибина теоретичних знань здобувачів і вміння застосовувати їх на практиці.

Практичні заняття проводяться двома науково-педагогічними працівниками, оскільки, з врахуванням специфіки відпрацювання ситуаційних завдань з використанням можливостей навчально-тренувальних полігонів та робочих місць, навчальна група завчасно поділяється на дві підгрупи.

Розподіл балів, що присвоюються здобувачеві

Накопичення балів з тем за усі види робіт										Підсумковий контроль	Підсумкова кількість балів
<i>max 60%</i>										<i>max 40%</i>	<i>max 100%</i>
T-1	T-2	T-3	T-4	T-5	T-6	T-7	T-8	T-9	с/р	залік	
5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	40	100

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Оцінка в балах	Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	
		Оцінка	Пояснення
90-100	відмінно	A	відмінне виконання
85-89	добре	B	вище середнього рівня
75-84		C	загалом хороша робота
66-74	задовільно	D	непогано
60-65		E	виконання відповідає мінімальним критеріям
35-59	незадовільно	Fx	необхідне перескладання
1-34		F	необхідне повторне вивчення курсу

8. Інструменти, обладнання та програмне забезпечення, використання яких передбачає дисципліна та з урахуванням дистанційного навчання

Інструменти. Тренажери для відпрацювання навичок оживлення людини «Фантом-П»; аптечки першої допомоги для пасажирських транспортних засобів з кількістю пасажирів до 9 осіб (тип АМА-1); аптечки першої допомоги для пасажирських транспортних засобів з кількістю пасажирів понад 9 осіб (тип АМА-2).; військово-тактичні аптечки; медико-технічні засоби для проведення тимчасової зупинки кровотечі, іммобілізації та транспортування постраждалих.

Обладнання. Інтерактивна дошка з відповідним додатковим обладнанням; відеокамера, комп'ютер з мультимедійним проектором та екраном для демонстрації мультимедійних презентацій та відзнятого матеріалу.

Програмне забезпечення. Для забезпечення можливості організації дистанційного навчання може використовуватися платформа Zoom, середовище Classroom, Moodle «Мудл», Соціальні мережі та Telegram.

9. Перелік питань/завдань для підсумкового контролю з навчальної дисципліни.

1. Порядок надання домедичної допомоги дорослим при раптовій зупинці кровообігу.
2. Порядок надання домедичної допомоги дітям при раптовій зупинці кровообігу.
3. Порядок надання домедичної допомоги постраждалим при порушенні прохідності верхніх дихальних шляхів - обструкція стороннім тілом.
4. Порядок надання домедичної допомоги постраждалим при масивній зовнішній кровотечі.
5. Порядок надання домедичної допомоги постраждалим при підозрі на гострий мозковий інсульт.
6. Порядок надання домедичної допомоги постраждалим при підозрі на гострий інфаркт міокарда.
7. Порядок надання домедичної допомоги постраждалим при проникній травмі грудної клітки.
8. Порядок надання домедичної допомоги постраждалим при тупій травмі грудної клітки.
9. Порядок надання домедичної допомоги постраждалим при проникній травмі черевної порожнини.
10. Порядок надання домедичної допомоги постраждалим при тупій травмі органів черевної порожнини.
11. Порядок надання домедичної допомоги постраждалим при підозрі на пошкодження хребта.
12. Порядок надання домедичної допомоги постраждалим при підозрі на травму голови.
13. Порядок надання домедичної допомоги постраждалим при підозрі на перелом кісток кінцівок.
14. Порядок надання домедичної допомоги постраждалим при травматичній ампутації.
15. Порядок надання домедичної допомоги постраждалим при синдромі довготривалого здавлення.
16. Порядок надання домедичної допомоги постраждалим при підозрі на шок.
17. Порядок надання домедичної допомоги постраждалим при підозрі на передозування опіюїдами.

18. Порядок надання домедичної допомоги постраждалим при підозрі на гостре отруєння невідомою речовиною.
19. Порядок надання домедичної допомоги постраждалим при термічних опіках.
20. Порядок надання домедичної допомоги постраждалим при загальному переохолодженні та/або відмороженні.
21. Порядок надання домедичної допомоги постраждалим при судомах.
22. Порядок надання домедичної допомоги постраждалим при пошкодженні очей.
23. Порядок надання домедичної допомоги постраждалим при тепловому ударі.
24. Порядок надання домедичної допомоги постраждалим при ураженні електричним струмом або блискавкою.
25. Порядок надання домедичної допомоги при утопленні.
26. Порядок надання домедичної допомоги постраждалим при анафілаксії.
27. Порядок надання домедичної допомоги постраждалим при гіпоглікемії.
28. Порядок надання домедичної допомоги постраждалим з травмою.
29. Порядок надання домедичної допомоги постраждалим в умовах бойових дій / воєнного стану.
30. Домедична допомога при раптових пологах. Реанімація новонароджених.

Перелік завдань для підсумкового контролю:

1. Під час патрулювання Ви стали свідком ДТП: зіткнулися легковий автомобіль та бензовоз. Водії після ДТП перебувають в автомобілях, які суттєво пошкоджено. Є загроза вибуху.

Які будуть Ваші дії в цій ситуації? Розподіліть зони. Які засоби індивідуального захисту необхідні під час надання допомоги? Виявіть небезпечні фактори, що загрожують рятівнику, постраждалим та оточуючим.

Встановіть можливі шляхи входу, виходу та евакуації з небезпечної зони.

2. Під час патрулювання Ви виявили, що з гаража, у якому стоїть автомобіль з увімкненим двигуном, йде дим. *Завдання:* Які Ваші дії в цій ситуації? Розподіліть зони. Які засоби індивідуального захисту необхідні під час надання допомоги? Виявіть небезпечні фактори, що загрожують рятівнику, постраждалим та оточуючим. Встановіть можливі шляхи входу, виходу та евакуації з небезпечної зони.

3. Під час патрулювання Ви стали свідком падіння електричної опори з працівником РЕМу, який здійснював ремонтні роботи на опорі.

Які будуть Ваші дії в цій ситуації? Розподіліть зони. Які засоби індивідуального захисту необхідні під час надання допомоги? Виявіть небезпечні фактори, що загрожують рятівнику, постраждалим та оточуючим. Визначить можливі шляхи входу, виходу та евакуації з небезпечної зони.

4. Під час патрулювання Ви стали свідком того, як жінка похилого віку, що стояла на зупинці, раптово зойкнула, схопилася за груди й упала.

Які Ваші дії в цій ситуації? Проведіть первинний огляд постраждалого, надайте домедичну допомогу.

5. Під час розмови з Вами свідок раптово почав задихатися, інтенсивно хапати ротом повітря, знепритомнів.

Які будуть Ваші дії в цій ситуації? Проведіть первинний огляд постраждалого, надайте домедичну допомогу.

6. Водій автомобіля після ДТП (зіткнення з іншим автомобілем) відчув різкий біль у грудній клітці. Унаслідок огляду на передній грудній стінці виявлено величезний синець, шкіра в постраждалого бліда та холодна, дихання прискорене, утруднене. Відбулося одноразове блювання з кров'ю.

Які будуть Ваші дії в цій ситуації? Проведіть первинний огляд постраждалого та його евакуацію з небезпечної зони.

7. Унаслідок зіткнення автомобіля водій ударився головою об бічну стійку. Постраждалий перебуває в несвідомому стані. У нього спостерігається кровотеча з вух і носа, періодичне блювання.

Які Ваші дії в цій ситуації? Проведіть первинний огляд постраждалого, надайте домедичну допомогу та проведіть його деблокування з евакуацією.

8. У постраждалого бліда, холодна та волога шкіра, часте дихання (понад 20 вдихів за хвилину), порушення свідомості. Він відчуває слабкість, неспокій, сухість у роті, відчуття спраги. У ділянці правих четвертого та п'ятого ребер виявлено велику гематому.

Які будуть Ваші дії в цій ситуації? Проведіть первинний огляд постраждалого, надайте домедичну допомогу.

9. Після випадіння з вікна третього поверху будинку в постраждалого біль у ділянці живота й таза, нудота, блювання. Наявне сечовипускання кров'ю, живіт постраждалого напружений.

Які будуть Ваші дії в цій ситуації? Проведіть первинний огляд постраждалого, надайте домедичну допомогу.

10. На території парку відпочинку наряд поліції виявив людину, яка лежить на траві біля лавки непритомна.

Які будуть Ваші дії в цій ситуації? Проведіть первинний огляд постраждалого, надайте домедичну допомогу.

11. Під час руху електропоїзда пасажирка – жінка похилого віку почала гучно і часто дихати, схопилася за лівий бік грудної клітки та знепритомніла (зазначене відбулося за нетривалий час).

Які будуть Ваші дії в цій ситуації? Проведіть первинний огляд постраждалого, надайте домедичну допомогу.

12. Під час різкого гальмування автомобіля маленька дитина подавилася кісточкою з вишні. Постраждала не говорить, не може дихати, хрипить, здійснює безголосі спроби кашляти, непритомніє.

Які будуть Ваші дії в цій ситуації? Проведіть первинний огляд постраждалого, надайте домедичну допомогу.

13. Під час відпочинку на березі річки стався випадок утоплення. Постраждалого витягли на берег, він непритомний.

Які будуть Ваші дії в цій ситуації? Проведіть первинний огляд постраждалого, надайте домедичну допомогу.

14. Під час затримання громадянин, якого підозрюють у вчиненні тяжкого злочину, завдав собі ножом декілька поранень у ділянку верхньої третини лівого передпліччя.

Як має діяти співробітник поліції? Надайте домедичну допомогу.

15. Підозрюваний у вчиненні тяжкого злочину ударив себе металевим прутком у живіт. Під час огляду в ділянці передньої черевної стінки виявлено випнуту частину металевого прута діаметром 0,5 см.

Як має діяти співробітник поліції? Надайте домедичну допомогу.

16. Підозрюваний у вбивстві власної дружини під час затримання завдав собі удару ножом у ліву ділянку грудей.

Як має діяти співробітник поліції? Надайте домедичну допомогу.

17. Під час миття вікон уламком скла особа травмувала собі руку на внутрішній поверхні нижньої третини правого передпліччя. З рани безперервним струменем витікає кров темного кольору.

Які будуть Ваші дії в цій ситуації? Проведіть первинний огляд постраждалого, надайте домедичну допомогу.

18. Унаслідок збройного нападу із застосуванням холодної зброї постраждалий отримав рубані рани кисті лівої руки, утративши частину вказівного пальця. Спостерігається сильна кровотеча з культі.

Як має діяти співробітник поліції? Надайте домедичну допомогу.

19. Унаслідок обвалу стіни будинку постраждалий потрапив під завал на декілька годин. Його нижні кінцівки засипано землею й уламками. Скаржиться на слабкість, нудоту, головний біль, блює. Кінцівки холодні, багряно-синюшого кольору, покриті пухирями з прозорим вмістом.

Якими повинні бути Ваші дії в цій ситуації? Надайте домедичну допомогу.

20. Під час консервування овочів постраждала на праву кисть розлила оцтову есенцію. Шкіра тильної і долонної поверхонь правої кисті яскравочервоного кольору з пухирями, наповненими кров'янистою рідиною.

Постраждала скаржиться на біль, стогне.

Яку невідкладну медичну допомогу необхідно надати?

21. Під час заміської прогулянки людину вкусила гадюка. З'явився різкий біль у ділянці правої гомілки, функцію порушено. На місці укусу – набряклість, синець, незначна кровотеча.

Якими повинні бути Ваші дії в цій ситуації? Надайте домедичну допомогу.

22. Після вживання не призначеного лікарем препарату в особи з'явилися відчуття спраги, жару, запаморочення, нудота, зросла частота пульсу й дихальних рухів.

Якими повинні бути Ваші дії в цій ситуації? Надайте домедичну допомогу.

23. Через годину після вживання смажених грибів у постраждалого з'явилися надмірна пітливість, слиновиділення та сльозотеча, нудота, часте блювання, рідкі випорожнення та різкий біль у животі.

У чому полягає невідкладна домедична допомога в такій ситуації?

24. Під час здійснення патрулювання в парку працівники поліції виявили непритомного постраждалого з ознаками переохолодження.

Якими повинні бути Ваші дії в цій ситуації? Надайте домедичну допомогу.

25. Працівник поліції після тривалого виконання обов'язків із забезпечення порядку на площі міста в спекотний день відчув слабкість, головний біль, запаморочення, спрагу.

Завдання: Які заходи домедичної допомоги слід застосувати в такій ситуації?

26. Під час затримання в підозрюваного стався епілептичний напад.

Як має діяти співробітник поліції в такій ситуації? Надайте домедичну допомогу.

27. На зупинці міського транспорту Ви помітили чоловіка похилого віку, хода якого хитка, обличчя перекошене, мовлення нерозбірливе, запаху алкоголю немає. *Який патологічний стан у людини можна підозрювати? Як має діяти співробітник поліції в такій ситуації? Надайте домедичну допомогу.*

28. У вагітної жінки на вулиці почалися передчасні пологи. Головка дитини вже народилася.

Як має діяти співробітник поліції? Надайте домедичну допомогу.

29. Під час патрулювання працівники поліції на території будівельного майданчика помітили молоду непритомну людину. Біля неї виявлено шприц. Рефлекси в постраждалого не діють, зіниці розширені, дихання сповільнене (1 вдих за 10 с).

Як має діяти співробітник поліції? Надайте домедичну допомогу.

30. На території парку відпочинку наряд поліції виявив людину, яка лежить на траві біля лавки, тримаючись за живіт. Обличчя постраждалого бліде. Скаржиться на гострий біль у животі й нудоту.

Як має діяти співробітник поліції? Надайте домедичну допомогу.

10. Рекомендовані джерела інформації Нормативно-правові акти та їх коментарі

1. Загальна декларація прав людини : прийнята і проголошена резолюцією 217 А (III) Генеральної Асамблеї ООН від 10 грудня 1948 року. http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/995_015 (дата звернення: 14.07.2022).
2. Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод, схвалена Радою Європи 04.11.1950 р. : ратифіковано Законом України № 475/97ВР від 17.07.97. http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/995_004 (дата звернення: 14.07.2022).
3. Конвенція про права дитини від 20 листопада 1989 року (редакція зі змінами, схваленими резолюцією 50/155 Генеральної Асамблеї ООН від 21 грудня 1995 року) : ратифіковано Постановою ВР № 789-ХІІ від 27.02.91. http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/995_021 (дата звернення: 14.07.2022).
4. Міжнародний пакт про громадянські і політичні права: Прийнято 16 грудня 1966 року Генеральною Асамблеєю ООН (Док.ООН А/RES/2200 А (XXI)) : ратифіковано Указом Президії Верховної Ради Української РСР № 2148-VIII від 19.10.1973. http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/995_043 (дата звернення: 14.07.2022).
5. Міжнародний пакт про економічні, соціальні і культурні права : прийнято 16 грудня 1966 року Генеральною Асамблеєю ООН. Док. ООН А/RES/2200 А (XXI). http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/995_042 (дата звернення: 14.07.2022).
6. Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод : Закон України від 17.07.1997. № 475/97- ВР. *Верховна Рада України.* http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/995_004 (дата звернення: 14.07.2022).
7. Конституція України : Закон України від 28.06.1996 р. № 254к/96-ВР. *Верховна Рада України.* <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96%D0%B2%D1%80> (дата звернення: 14.07.2022).
8. Основи законодавства України про охорону здоров'я : Закон України від 19 листоп. 1992 р. № 2801-ХІІ. *Верховна Рада України.* <http://zakon.rada.gov.ua/go/2801-12> (дата звернення: 14.07.2022).
9. Про екстрену медичну допомогу : Закон України від 05.07.2012. № 5081VI. *Верховна Рада України.* <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/5081-17> (дата звернення: 14.07.2022).
10. Про Національну поліцію : Закон України від 02.07.2015. № 580-VIII. *Верховна Рада України.* <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/580-19> (дата звернення: 14.07.2022).

11. Про систему екстреної допомоги населенню за єдиним телефонним номером 112: Закон України від 13.03.2012 № 4499-VI. *Верховна Рада України*. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4499-17> (дата звернення: 14.07.2022).
12. Інструкція з організації взаємодії органів досудового розслідування з іншими органами та підрозділами Національної поліції України в запобіганні кримінальним правопорушенням, їх виявленні та розслідуванні (зі змінами): Затверджена наказом МВС України від 28.05.2020 р. № 420. *Верховна Рада України*. <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/z0937-17> (дата звернення: 14.07.2022).
13. Інструкція про поведження з вибуховими матеріалами в органах і підрозділах Національної поліції України та підрозділах Експертної служби Міністерства внутрішніх справ України : Затверджена наказом МВС України від 19.08.2019 р. № 691. *Верховна Рада України*. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1081-19> (дата звернення: 14.07.2022).
14. Інструкція про порядок дій органів (підрозділів) поліції в разі виявлення радіоактивних, хімічних та ядерних матеріалів або отримання інформації про порушення правил чи незаконне поведження з ними : Затверджена наказом МВС України від 06.09.2017 р. № 754. *Верховна Рада України* <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1240-17> (дата звернення: 14.07.2022).
15. Порядок взаємодії між органами та підрозділами Національної поліції, закладами охорони здоров'я та органами прокуратури України при встановленні факту смерті людини : Затверджений спільним наказом МВС, МОЗ та Генеральної прокуратури від 29.09.2017 р. № 807/1193/279. *Верховна Рада України* <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1299-17> (дата звернення: 14.07.2022).
16. Порядок взаємодії закладів охорони здоров'я, що входять до системи екстреної медичної допомоги, з аварійно-рятувальними службами та підрозділами центральних та інших органів виконавчої влади, органів влади Автономної Республіки Крим, органів місцевого самоврядування під час виникнення надзвичайних ситуацій та ліквідації їх наслідків Затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 21 листопада 2012 р. № 1121. *Верховна Рада України*. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1121-2012-%D0%BF> (дата звернення: 14.07.2022).
17. Порядок створення та використання матеріальних резервів для запобігання і ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій: Затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 30 вересня 2015 р. № 775. *Верховна Рада України*. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/775-2015> (дата звернення: 14.07.2022).
18. Порядок формування, ведення та доступу до Єдиного державного реєстру випадків домашнього насильства та насильства за ознакою статі :

Затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 20.03.2019 р. № 234. *Верховна Рада України*. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/234-2019-%D0%BF> (дата звернення: 14.07.2022).

19. Про затвердження переліків лікарських засобів та виробів медичного призначення, які повинні бути в складі аптечок медичних загальновійськових індивідуальних, аптечки автомобільної загальновійськової, наплічника медичного загальновійськового санітара та наплічника медичного загальновійськового санітарного інструктора 9зі змінами): наказ Міністерства охорони здоров'я України від 05.01.2017 р. № 6. *Верховна Рада України*. <http://zakon.rada.gov.ua/go/z0113-17> (дата звернення: 14.07.2022).

20. Про затвердження порядків надання домедичної допомоги особам при невідкладних станах : наказ Міністерства охорони здоров'я України від 09.03.2022 р. № 441. *Верховна Рада України*. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0356-22> (дата звернення: 14.07.2022).

21. Про затвердження Порядку інформування бригад екстреної (швидкої) медичної допомоги про виклик екстреної медичної допомоги та їх направлення на місце події : Постанова Кабінету Міністрів України від 21.11.12. №1118. *Верховна Рада України*. <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1118-2012-%D0%BF> (дата звернення: 14.07.2022).

22. Про норматив прибуття бригад екстреної (швидкої) медичної допомоги на місце події : постанова Кабінету Міністрів України від 16.12.20. №1621. *Верховна Рада України*. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1271-2020%D0%BF> (дата звернення: 14.07.2022).

23. Питання запобігання та захисту населення від ВІЛ-інфекції та СНІД : постанова Кабінету Міністрів України від 18 грудня 1998 р. № 2026. *Верховна Рада України*. <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2026-98-%D0%BF> (дата звернення: 20.08.2018).

24. Про вдосконалення організації медичної допомоги хворим на ВІЛ - інфекцію / СНІД : наказ Міністерства охорони здоров'я України від 25.05.00. *Верховна Рада України*. №120. Дата оновлення: 05.11.2013. <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0819-00> (дата звернення: 14.07.2022).

25. Про затвердження Переліку захворювань і вад, при яких особа не може бути допущена до керування відповідними транспортними засобами : наказ Міністерства охорони здоров'я України від 24 грудня 1999 року № 299. *Верховна Рада України* <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z0031-00> (дата звернення: 14.07.2022).

26. Про затвердження переліків лікарських засобів у медичних аптечках транспортних засобів : Наказ Міністерства охорони здоров'я України від 07.07.98

№187. Дата оновлення: 07.09.98. *Верховна Рада України*.
<http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0465-98> (дата звернення: 14.07.2022).

27. Про затвердження норм належності медичного забезпечення для підрозділів Національної поліції України: Наказ Міністерства внутрішніх справ України від 20.05.16 №396. Дата оновлення: 20.07.18. *Верховна Рада України*.
<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0796-16#Text> (дата звернення: 14.07.2022).

28. Про удосконалення підготовки з надання домедичної допомоги осіб, які не мають медичної освіти : наказ Міністерства охорони здоров'я України від 04.08.21. № 1627. *Верховна Рада України*.
<https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v1627282-21> (дата звернення: 14.07.2022).

Основна Підручники та навчальні посібники

1. Пам'ятка з домедичної підготовки: навч. посіб./ Т.П. Жилін, О.В.Чуприна, Т.Г. Нагайник. Київ : Нац. акад. внутр. справ, 2018. - 102 с.
2. Домедична допомога: підручник / А.В.Самодін, О.В.Чуприна, Т.П. Жилін, М.В. Чорний та ін. ; за ред. В.В. Стеблюка. Київ : Нац. акад. внутр. справ, 2018. 228 с.
3. Домедична підготовка: підручник / А.В.Самодін, О.В.Чуприна Т.П. Жилін, та ін. ; за ред. В.В. Стеблюка. Харків : «Право», 2020. 344 с.
4. Домедична допомога: курс лекцій. / О.В.Чуприна, Т.П. Жилін, Київ : Нац. акад. внутр. справ, 2018. 120 с.
5. Дії поліції у разі виявлення зброї та вибухових пристроїв або слідів їх застосування: навчальний посібник / кол. авторів; за заг. ред. С. С. Чернявського, О. Г. Рувіна, Б. Б. Теплицького – Київ : Нац. акад. внутр. справ - 2019. – 148 с.
6. Надання домедичної допомоги: методичні рекомендації / Т.П. Жилін, Т.Г. Нагайник, О.В.Чуприна, Харків : «Право», 2020. 134 с.
7. Пам'ятка з домедичної підготовки: навч. посіб./ Т.П. Жилін, О.В.Чуприна, Т.Г. Нагайник. Київ : Нац. акад. внутр. справ, 2018. 102 с.
8. Рекомендації Європейського товариства кардіологів 2015 року щодо лікування пацієнтів зі шлуночковими аритміями та профілактика раптової серцевої смерті / Аритмологія. – 2016. – № 1. – С. 5-54; 2016. – № 2. – С. 5-56.
9. Словник професійної термінології для майбутніх фахівців Національної гвардії України (до курсу «Українська мова за професійним спрямуванням»): навчальний посібник / М.П. Вовк, Р.С. Троцький, В.С. Молдавчук, О.В. Чуприна, О.А. Блінов, С.І. Шепель. – К. - : ФПФ НГУ НАВС - 2016. – 156 с.
10. Тактика надання самопомоги та взаємодопомоги під час ведення бойових дій: навчальний посібник / Р.С. Троцький, О.В. Чуприна, О.А. Блінов. –К. - : ФПФ НГУ НАВС - 2016. – 137 с.

Додаткова

1. Безпека життєдіяльності : навчальний посібник для студентів вищих закладів освіти України I-IV рівнів акредитації / За ред. Є.П. Желібо і В.М. Пічі. К.: «Каравелла», Львів: «Новий Світ-2000». 320 с.
2. Вайда Т.С., Маковій В.П., Шахман Н.В. Основи керування автомобілем і безпека дорожнього руху: методика проведення занять з автомобільної підготовки : навч.-метод. посібник. 2-ге вид., розшир. та доповн. Харків: Харків юридичний, 2012. 516 с.
3. Гудима А.А., Герасимів І.М. Перша медична допомога : посіб. для вчителя. Тернопіль: Центр оперативної поліграфії, 2006. 74 с.
4. Домедична допомога в умовах бойових дій : методичний посібник / В.Д. Юрченко, В.О. Крилюк, А.А. Гудима та ін.К.: Середняк Т.К., 2014. 80 с.
5. Жидецький В.Ц. Перша допомога при нещасних випадках: запитання, завдання, тести та відповіді : Навч. посіб./ В.Ц. Жидецький, М.Є. Жидецька. – К.: Основа, 2003. – 124 с.
6. Западнюк Б.В., Крейдич С.А. Невідкладна медична допомога: Посібник / Б.В. Западнюк, С.А. Крейдич. – К: Київський нац. ун-т внутр. справ, 2006. – 185 с.
7. Зозуля І.С. Медицина невідкладних станів: швидка і невідкладна медична допомога [Текст] / І.С. Зозуля, А.В. Вершигора, В.І. Боброва [та ін.] / За ред. І.С. Зозулі. К. : ВСВ «Медицина», 2012.728 с.
8. Малий Ю.В. Транспортна іммобілізація (методичні, біомеханічні, технічні аспекти) / Ю.В. Малий, В.К. Малий. – Т.: Укрмедкн., 2004. – 187 с.
9. Марчук А.І., Солодкий В.М., Чорний М.В. Долікарська допомога :підручник. К.: НАВСУ, «Правові джерела». 2000. 234 с.
10. Приходько І.І. Перша медична допомога: Навч. посіб. / І.І. Приходько. – Харків: МВС України. Акад. внутр. військ МВС України. – 2006. – 55 с.
11. Фука М.М. Основи медико-санітарної підготовки. Тернопіль: Астон, 2006. 256 с.
12. Чуприна О.В. Основи медичних знань: долікарська допомога та медико-санітарна підготовка: Навч. посіб./ О.В.Чуприна, Т.В. Гищак, О.В.Долинина – К.: Вид.-во «ПАЛИВОДА А.В.», 2006. – 216 с.

Інформаційно-довідкові системи, автоматизовані робочі місця, мультимедійні навчальні посібники, дистанційні курси

1. Автоматизоване робоче місце слідчого: інформаційно-довідкова програма / Л.Д. Удалова, В.В. Рожнова, В.В. Пяковський та ін. Київ, 2017. Національна академія внутрішніх справ. https://www.naiou.kiev.ua/arm/slidch_new/start.html.
2. Домедична допомога : Мультимедійний навчальний посібник / Антошук А.О., Несен О.О., Чуприна О.В., та ін. Київ, 2021. Національна академія внутрішніх справ. <https://www.naiou.kiev.ua/books/kruminalist/index.html>.

3. Домедична допомога : Дистанційний курс навчання / Антошук А.О., Несен О.О., Чуприна О.В. Київ, 2022. Національна академія внутрішніх справ. <https://dn.naiou.kiev.ua/login/index.php>.
4. Інформаційні технології в діяльності Національної поліції: мультимедійний навчальний посібник / В.А. Кудінов, О.Є. Пакриш, В.В. Підвисоцький. Київ, 2017. Національна академія внутрішніх справ. https://arm.naiou.kiev.ua/books/inform_tekhnolohii/info/autors.html.
5. Судова медицина та судова психіатрія: дистанційний курс навчання / А.О. Антошук, О.О. Несен, О.В. Чуприна та ін. Київ, 2022 Національна академія внутрішніх справ. <https://dn.naiou.kiev.ua/login/index.php>.
6. Судова медицина : мультимедійний підручник / О.О. Несен, Т.Г. Нагайник, О.В. Чуприна, М.В. та ін. Київ, 2018. Національна академія внутрішніх справ. <https://arm.naiou.kiev.ua/books/kruminalist/index.html>.
7. Судова медицина та судова психіатрія: мультимедійний підручник / О.О. Несен, Т.Г. Нагайник, О.В. Чуприна, М.В. та ін. Київ, 2020. Національна академія внутрішніх справ. <https://arm.naiou.kiev.ua/books/kruminalist/index.html>.

Підпис автора(ів)

Несен О.О.
Чуприна О.В.